

VARMASTI VAI KOVAA?

Otsikon kysymys juolahti mieleen taannoin tapahtuneesta Aki Kontalan lausahduksesta: — Jenns Felke sanoi mulle, että pitäisi treenata niin että saa vain aina pallon pöytään, pohti Aki ääneen. Vieressä istunut riskipelin pää-äänenkannattaja Aarne Kyläkallio ei malttanut olla puuttumatta pohdiskeluun. Enkä malttanut minäkään. Seuraukset ovat nyt luettavissa.

On hyvin yleistä, että pelaajat pohtivat juuri tätä varmuus/kovuus-ongelmaa. Eli elätellenkö vain palloa pöydällä a'la Juha Päivärinta vai lähetänkö vallattomia laukauksia a'la Linus Eriksson? Oikeaa vastausta ongelmaan ei ole, sillä kysymys on väärin asetettu.

Varmuus ei nimittäin ole sellainen asia, joka olisi noin vain absoluuttisena faktana olemassa. Ennen kaikkea varmuutta tulee tarkastella suhteessa kovuuteen. Tästä seuraa sujuvasti kaikkien sosiologien rakastama nelikenttä, jonka akselit ovat tietenkin varmuus ja kovuus.

Asettellaanpa muutama pelaajia ko. nelikentälle. Lokeroon varma ja kovalyöntien ei tule montaa pelaajaa. Jiang Jialiang oli tätä parhaimmillaan, ja ehkäpä myös Yoo Nam Kyu on ainakin joskus pelannut tämän lohkon peliä. Sama pätee sattumanvaraisesti myös J-O Waldneriin ja Jörgen Perssoniin. Vanhoista mestareista Guo Yaohua jos kuka kuului tänne. Jarmon muistolle voidaan tehdä kunniaa toteamalla, että parhaimmillaan Jame oli kotimaisittain turhankin varma ja kova, vaikka hänenkin kovuutensa olikin enemmän nopeutta.

Kovaa lyövä epävarma pelaaja on jo tuntuja tapaus: Jean-Philippe Gatién, Jörg Roskopf ja Erik Lindh täyttävät tämän osaston tunnusmerkkejä, vaikka ainakin jälkimmäinen ei itse asiassa lyökään niin kovaa. Lyönti on ennen kaikkea nopea, ja vastapalloon lyötynä sen teho perustuu siihen, että vastustajalle jää hyvin vähän aikaa reagoida. Tämän osaston vartinainen tyyppipelaaja on kuitenkin Ulf Bengtsson, ja suomalaisista antaisin tämän lohkon paikalle Linus Erikssonille.

Hiljaa lyöviä mutta varmoja pelaajia on maailmassa paljon. Grubba ja Appelgren (joka tosin on koko ajan kehittänyt peliään aggressiivisempaan suuntaan) ovat tyyppisiä esimerkkejä ja vanha kettu Secretin suorastaan tämän osaston stereotyyppi. Suomalaisista ainakin Päivärinta, Seiro ja Valasti kuuluvat tähän ryhmään: siitä huolimatta, että esimerkiksi Pasiin ja Juhan peliä verratessa etäisyys pöydästä saa heidän pelinsä näyttämään aivan erilaiselta.

Yliä enemmän on kuitenkin hiljaa lyöviä epävarmoja pelaajia. Kaikki eivät (valitettavasti) ymmärrä vaihtaa lajia ajoissa, vaan jäävät laudan ääreen tuskailemaan hiljais-ten ja epävarmojen lyöntiensä kanssa. Nimeltä ei tämän osaston pelaajia julkea mainita, mutta Kimmo Areniuksen lanseeraama pakettitilanteen tään peliä yltää varovaisuudessaan ja epävarmuudessaan tähän luokkaan.

Lyö siis kovaa ja varmasti

Kuten em. nelikenttä kertoo, suuret mestarit ovat sekä varmoja että kovalyöntisiä. Jos on varmuutta mutta ei kovuutta, on pelaaja jatkuvasti kärkipäässä, mutta ei välttämättä voita koskaan mitään suurta. Epävarma kovalyöntinen pelaaja saattaa taas yllättää perusteellisesti, mutta joukkoon osuus väistämättä limbosuorituksiakin. Hiljaa lyövä epävarma pelaaja voidaan menestyspekulaatioissa jättää vähemmälle huomiolle.

Lyönnin kovuutta tulee siis tarkastella suhteessa sen varmuuteen. Vastaavasti lyönnin varmuutta kannattaa arvioida suhteessa sen kovuuteen. Jokainen saa pöytään monta helppoa palloa, mutta lyöntiä kovennettaessa toisten varmuus karisee muita enemmän. Kyse onkin siis siitä, kuinka kovaa on peli, jota pelaaja kykenee pelaamaan varmasti. Väittäisiin rohkeasti, että Pasiin pelin perusta on läheltä pöytää lähtevät koko ajan melko kovat lyönnit, joissa sattuu harvinaisen vähän virheitä. Juhan pelin perusidea on sama, mutta ainakin vielä toistaiseksi hän antaa vastustajalle Pasia enemmän aikaa palautuksiin, vaikka hyökkäisiin ajoittain todella terävästi.

Vielä sananen kovuudestakin. **Lyödä kovaa ei ole sama asia kuin lyödä nopeasti.** Esimerkiksi juuri Jarmon kanssa pärjäsi kyllä, jos pääsi vaikkapa irti pöydästä lyötyyn spinnitaistoon. Mutta useimmiten pallo oli syötössä seuraavan pallon jälkeen Jarmon kämmenvedon seurauksena maksankärjessä. Lyönti oli ennen muuta nopea, ei niinkään kova. Vielä voidaan sanoa, että lyötpä kuinka kovaa tahansa neljän metrin päästä pöydästä, pystyy vastustaja palauttamaan pallon helposti. Tämä johtuu sekä matkaan tarvittavasta ajasta että ilmanvaihduksen aiheuttamasta pallon vauhdin tuntu- vasta hidastumisesta.

Nopeasti heti pompun jälkeen lyöty pallo onkin monta kertaa paljon tehokkaampi. **Kaikkien tehokkainta on kuitenkin, jos osaa nämä molemmat, eli pystyy ns. tempomuuutuksiin.** Appelgren käyttää tätä kikkaa menestyskäsittelyksi: hän nostelee vastustajan vetoja aikansa ja ottaa sitten askeleen eteenpäin lyöden palloa hieman totuttua aikaisemmin. Lyönti ei välttämättä ole edellisiä kovempi, mutta jälki on tuhoisaa.

Varmuudesta puhuttaessa voidaan vielä sanoa, että se on vastustajasiidonnaista. Jos pelaat itseäsi heikompaa vastaan, tuntuu oma peli usein varmalta. Kaikki suomalaiset tietävät, että esimerkiksi Pasia vastaan oma varmuus on taas suhteellisempi käsite. Totuuden nimissä Pasia vastaan ei aina ehdi käyttää kovuuttakaan.

Mikael Appelgren

Eli harjoittelun kannalta

Harjoitteluun sovellettuna voidaan todeta, että varman pelaajan tulee ylläpitää varmuuttaan ja kehittää kovuuttaan. Kovalyöntisellä pelaajalla osat vaihtuvat. Joka tapauksessa harjoittelu on koko ajan pyörivätävä "riskirajalla", sillä muuten ei pelaaja kehity. On ilmeistä, että jokaisella pelaajalla on oma "kovuustasonsa", joka kertoo sen, kuinka kovaa hän pystyy lyömään tekemättä suuressa määrin virheitä. **Harjoittelun ideaana tulee siis olla kovuustason nostaminen.**

Hyvin tärkeää on harjoitella omaa kilpailupeliään. Jos ei kisassa koskaan lyö kovaa, ei lämäreitä kannata viljellä treeneissäkään. Vastaavasti Kyläkallion tyyllisen riskipelaajan ei kannata tyytyä pelkkään blokeerukseen: eri asia on tietenkin se, jos tavoitteena on parantaa heikkouksia. Vain kummallista ei ole, että Ruskeasuolla päivittäin harjoitteleva ikämiespelaaja vaihtaa raudanlujat yläkierrekiteiksi kilpailutilanteen tullen turvalliseen alakierreen. Ilmiölle voi olla hyviäkin selityksiä, mutta valmennuksellisesti useimmat niistä lienevät arveluttavia.

Vielä pelistä

Glenn Östhin kanssa keskustellessani vahvistui aikaisempi käsitykseni puolustuspelin ideologian muuttumisesta. Esimerkiksi uusi tähti, Pohjois-Korean alakierrehirmu Li Gun Sang ottaa välillä tietoisesti riskin ja veistää niin kovan alakierreen, että lopputuloksia voi olla vain neljä:

- 1) vastustaja työntää pallon verkkoon (tai pöydän alle)
- 2) vastustaja yrittää lyödä kunnolla, mutta epäonnistuu
- 3) vastustaja ei edes yritä lyödä kovaa, vaan antaa helpon pallon. Siitä pohjoiskoorealainen pääsee taas vähintään hyvin asemiin, mutta saattaa jopa lähteä omaan hyökkäykseen.
- 4) Li Gun Sangin veistos menee mäkeen

Yläkierrepelissä yritys ratkaista pallo kerralla on tuttua, mutta jatkossa saamme nähdä vastaavia yrityksiä puolustajiltakin. Siispä tulevaisuutta silmällä pitäen kysymme, mitä yhteistä on pankkitoiminnalla ja pöytätenniksellä? Vastaus on, että kummassakin hallitut riskit ovat avainsanoja. Vastaus otsikon kysymykseen taas on se, että kannattaa lyödä niin kovaa kuin varmuus antaa periksi.

Esko Heikkinen